

Slik ble oppdretts

Oppdrettsnæringen satte i gang et storstilt lobbyarbeid, og hyret statsministerens tidligere spinndoktor og to pr-veteraner fra Zynk for å stoppe lakseskatten.

BIRK TJELDLAAT HELLE, GARD OTERHOLM, RUNE YTREBERG OG MADS RANDEN Oslo

● – Da, mine venner, skal jeg få lov til å presentere dere for laksen.

Leder Tom Georg Indrevik av Vestland Høyre vakte en viss oppsikt da han entret talerstolen på partiets landsmøte i vår sammen med en mann i laksekostyme.

I et to minutters flammende innlegg gikk han til angrep på regjeringens utredning av lakseskatt, og ba sine partikolleger å stemme nei til forslaget.

Men det var ikke bare på Høyres landsmøte lokale politikere gjorde oppgjør mot planene. I tur og orden ble utredningen om hvordan norske oppdrettere burde beskattes slaktet på landsmøtene til både Fremskrittspartiet, Venstre og Senterpartiet – mange måneder før utredningen var ferdig.

Mandag denne uken la lederen for utvalget, den anerkjente økonomiprofessoren Karen Helene Ulltveit-Moe, frem utredningen med en krystallklar konklusjon: Skatten bør innføres og det vil gi inntekter til det offentlige på syv milliarder kroner årlig.

Etter vårens landsmøter er forslaget imidlertid lagt nærmest dødt og begravet. Oppdrettsnæringen hadde satt i gang et gryende distriktsoppgjør, og fikk gjennomslag. Bak det hele lå et velregissert lobbyarbeid organisert av interesseorganisasjonen Sjømat Norge.

Koordinerte arbeidet

– Det er helt naturlig at vi har koordinert arbeidet om grunnrentebeskatningen. Det er et radikalt forslag, og vi organiserer flest aktører i havbruksnæringen. Et slikt skatteforslag ville rammet næringen hardt, sier administrerende direktør Geir Ove Ystmark

i Sjømat Norge – en av NHOs landsforeninger.

Interesseorganisasjonen representerer over 650 av landets sjømatbedrifter. For Sjømat Norges medlemsbedrifter sto flere milliarder kroner på spill da regjeringen bestemte seg for å starte utredningsarbeidet.

Ystmark tok umiddelbart affære og sendte brev til finansminister Siv Jensen der han ba om et møte, viser dokumenter DN har fått innsyn i. Kilder med kjennskap til prosessen opplyser til DN at et storstilt lobbyarbeid ble satt i gang etter regjeringens avgjørelse, og forteller at Ystmark har styrt det hele.

Han bekrefter overfor DN at han ledet koordineringen av laksenæringens arbeid mot skatten.

– Jeg har hatt tydelige meninger, og stått i et offentlig ordskifte på vegne av våre medlemmer.

– *Hvordan lyktes dere med å stoppe forslaget et halvt år før et ekspertutvalg hadde vurdert saken ferdig?*

– Vi har ikke stoppet dette, vi har informert politikere om hvorfor en grunnrenteskatt er feil for havbruksnæringen. Politikere er avhengig av innspill fra fagfolk for å fatte riktige beslutninger. Nå skal NOU'en (utvalgets utredning, journ.anm.) ut på høring og prosessen gå sin gang. Arbeidet i vår mener vi var en riktig og god tilnærming til saken. Vi har deltatt i den offentlige debatten, vært åpne om konsekvenser, og informert politikere og medier.

Statsministerens spinndoktor

For å planlegge hvordan skattekampen skulle vinnes iverksatte Sjømat Norge selv et strategiarbeid. Da våren kom og landsmøtene begynte å nærme seg hentet Ystmark inn noen av landets mest kjente pr-rådgivere: statsminister Erna Solbergs tidligere spinndoktor Sigbjørn Aanes i First House og veteranene Claus Sonberg og Jan Glendrange i Zynk.

Denne våren møttes de på Sjømat Norges kontorer på Majorstuen og Zynks kontorer i Rosenkrantz' gate i Oslo én til to ganger i måneden.

– Vi har hatt samtaler og sparring med alle de tre rådgiverne samlet. De har først og fremst hjulpet med kvalitetssikring av vårt budskap. I tillegg har de gitt innspill på strategien. Vi har også fått hjelp til noe skriveavlastning, sier Ystmark.

Ifølge Ystmark var det i denne perioden svært høy aktivitet på flere områder, kommunikasjonsdirektøren sluttet og flere ansatte var sykmeldt.

– I perioden hvor vi var underbemannet var det nødvendig å hente eksterne rådgivere. Det er normal praksis i en slik situasjon, sier han.

Sjømat Norge vil ikke gå ut med hvor mye penger de brukte på pr-rådgiverne. Hverken Aanes, Sonberg eller Glendrange vil kommentere oppdraget de hadde for Sjømat Norge.

Tidligere stortingspolitikere

For Sjømat Norge var en viktig del av arbeidet å ha kontakt med politikere før fylkesårsmøtene

i partiene. Ystmark forteller at både organisasjonen selv hadde kontakt med regionale og nasjonale politikere, og oppfordret medlemsbedriftene til det samme. En av lakseoppdretterne som engasjerte seg i kampen mot utredningen var styreleder Roger Øksheim i Edelfisk i Rognan.

– Det var ferdig bestilt hva resultatet skulle bli. Vi mobiliserte med en gang så godt vi kunne for å påvirke politikere lokalt, regionalt og sentralt. Vi jobbet med tilgang til politikere for å synliggjøre galskapen.

Øksheim snakket med stortingspolitikere fra hele landet. For partienes fylkesårsmøter engasjerte han tidligere stortingspoli-

Grunnrenteskatt

→ Begrepet grunnrente er typisk knyttet opp mot utnyttelse av naturressurser.

→ Det kalles gjerne også ressursrente og blir definert som avkastning på arbeid og kapital utover hva som er normalt i andre næringer basert på utnyttelse av en begrenset naturressurs.

→ Oljebransjen har for

2018 en grunnrenteskatt på 55 prosent ut over den generelle bedriftsskatten på 23 prosent slik at samlet skattesats dermed blir på 78 prosent.

→ Vannkraft har en grunnrenteskatt på 35,7 prosent slik at samlet skattesats blir 58,7 prosent.

Skatten stoppet

Tom Georg Indrevik, leder av Vestland Høyre, holdt et flammende innlegg mot lakseskatt. Med seg på scenen hadde han med seg hovedpersonen selv. Foto: Anders Furuset

↗ Karen Helene Ulltveit-Moe svarte på spørsmål fra pressen etter at utredningen om lakseskatt er overlevert finansminister Siv Jensen. Sittende fra venstre er Linda Nøstbakken, Gudrun Bugge Andvord, Vidar Christensen og Grethe Fossli. Foto: Per Ståle Bugjerde

↑ Administrerende direktør Geir Ove Ystmark i Sjømat Norge ledet og koordinerte lobbyarbeidet.

↑ Jan Glendrange, partner i Zynk.

↑ Erna Solbergs tidligere statssekretær Sigbjørn Aanes i First House jobbet for Sjømat Norge.

↑ Partner og styreleder Claus Sonberg i Zynk.

↗ Daniel Bjarmann-Simonsen (H) var inntil nylig statssekretær i for næringsminister Torbjørn Røe Isaksen (H). – Fra Næringsdepartementet i Oslo så vi raskt at dette blir en kamp mot finansdepartementet. Det var en veldig vellykket aksjon, sier han. Foto: Mikaela Berg

tiker Jan Arild Ellingsen for Fremskrittspartiet, og tidligere Høyre-politiker Ivar Kristiansen til å tale deres sak.

– De gjorde en solid innsats. Ellingsen satt fire perioder på Stortinget for Nordland Frp, han gikk ut i forrige periode. Begge to har et bredt politisk nettverk. Vi ba de prate med dem som de kjente og synliggjøre de negative konsekvensene. Det handlet om gi politikerne korrekt beslutningsgrunnlag, sier Øksheim.

– Hvilken betydning hadde det å jobbe mot partienes fylkesårsmøter høsten 2018 og vinteren 2019?

– Det var kjempeviktig. Vi fikk mobilisert distriktene, fra gras-rotta og oppover. Det hadde stor betydning at vi var ute i tidlig fase

og fikk den politiske støtten vi trengte.

Øksheim skryter av arbeidet lederen av organisasjonen har gjort.

– Jeg vil rose Ystmark. Han har gjort en god jobb. Ystmark har fått frem fakta og konsekvenser til politikerne. Det har ført til at både Høyre, Frp, Venstre, KrF, Senterpartiet og et kritisk Ap har vendt tommelen ned før utvalgets rapport ble ferdig, sier han.

Også tidligere nestleder Daniel Bjarmann-Simonsen i Nordland Høyre peker på viktigheten av de lokale møtene. Han var også nylig statssekretær i Nærings- og fiske-ridepartementet.

– Partidemokratiet fungerer slik at lokalpartiene legger frem for-

slaget på årsmøte som sender det videre til landsmøte. Dette skjedde i flere partier. Du får en bred front og mye støy. Det lager et beslutningspress, sier han.

Lånte laksekostyme

Strategien til Sjømat Norge fungerte. Da landsmøtene skulle behandle spørsmålet om lakseskatt, vant oppdrettsnæringen frem i parti etter parti.

– Før hadde partiledelsen kontroll på landsmøtene. Dette var en organisert bruk av underskogen i partiene med mobilisering som ga et beslutningspress. Det var få saker på Høyres landsmøte med like stort press. Hele kysten mobiliserte. En etter en gikk opp fra kysten og ropte nei fra talerstolen.

Du vinner mye sympati i saker der distriktene er mot Oslo. Folk sluttet opp mot en felles fiende, Oslo skulle ikke få pengene, sier Bjarmann Simonsen.

En av dem som ropte nei fra talerstolen på Høyres landsmøte var fylkesleder Indrevik med laksen. Han bekrefter at han hadde et møte med regionsjef Hans-Inge Algroy i Sjømat Norge i forbindelse i forkant av landsmøte.

– Hvor kom laksekostymet fra?

– Den fisken var lånt av Algroy. Jeg har en tradisjon med å ha med litt forskjellig for å få fokus på innlegg jeg har på landsmøtet, og denne gangen hadde jeg med en laks, sier han.

redaksjonen@dn.no